

Hvidtfeldtnavnet i Lenvik et uløst slektsproblem.

En utredning av lektor O. Sørvik, Sørvik.

I 1927 eller 1928 var det i bladet Tromsø trykt ei "ættesoga" samlet av Edv. Ruud, Elgsnes, Harstad.

Denne ættesoga begynner slik: "Kring 1700-tallet kom det tre dansker opp til Nordland. Det var Rockmann, Winter og Hvidtfeldt. Disse tre skulle være i skyldskap, og som ventelig var, gode venner."

Men hvorledes slektskapet mellom disse var, har Ruud av gode grunner ikke greid ut. Kildestoffet har vært for magert. Men det som interesserer meg, er hvorledes det henger sammen med ætteopprinnelsen til mannen som kalte seg Hvidtfeldt.

Om han hadde tradisjonen så mye å fortelle, mer eller mindre utbrodert av folk med livlig fantasi. Det mest fantastiske i sagndannelsen om han, gikk ut på at han var selveste Iver Hvidtfeldt, sjøhelten fra sjøslaget i Køgebukt 1710. Han skulle på en eller annen uforklarlig måte ha reddet livet, og stukket seg bort nord i Lenvik. Slikt snakk er fri diktning, uten et eneste sant holdepunkt.

Jeg kunne tenke meg at det som fikk en frodig fantasi til å spinne i denne historien, var i samsvar i tid mellom to hendinger. Denne mannen med det flotte navnet Hvidtfelt må ha dukket opp i Lenvik[Tranøy] i tiden like etter slaget i Køge. En gammel mann i Trollvik skal ha fortalt at en av hans aner var ei kone med navnet Anne Olsdotter, hvis faren hadde vært Ole Olsen Hvidtfeldt og hadde vært dansk offiser. Denne offiseren ble forvist til de Nordlandske fiskeleier, som det het den gang. Men det fantastiske forhold er at Anne Olsdatter er søster til Ole Olssen Hvidtfelt, og begge er de født på gården "Tind Løchelle". Slik blev navnet på gården skrevet i 1739. I 1793 var navnet endret til "Tindjord", iflg. kirkeboka for Lenvik, men i skiftet etter Ole Olssen Hvidtfelt fra 19.5. 1762, kalles gården "Tindløchelle". Da Ole Olssen er født på "Tindjord", er det helt utelukket at han har vært dansk offiser. Han har sikkert levd alle sine dager på Tinnjord som

bonde og gårdbruker slik det står i folketellinga for 1801. Men hvor han har hentet Hvidtfelt-navnet og kanskje forblir en uløst gåte.

Forts fra forr. nr.

I futeregnskapet for Senjen for 1739 går det fram at Olle Johansen fikk bygsel på en part av Kongens gård "Tind Løchelle", men i 1744 står han som eneste leilending på gården. Kona hans het Anne Olsdtr.

Iflg. ekstraskattemanntallet 1763 har de tre barn over 12 år. I folketellinga av 1770 står de fremdeles oppført med tre barn. Det må derfor holdes sannsynlig at de ikke har hatt flere enn tre barn som levde opp. For oversiktens skyld tillater jeg meg en liten skjematiskering. Olle Johnsen(1709-1793) gift med Ane Olsdtr.(1714-1774)
Barn: Ole f. 1745. Jon. Ane Giertrue f. 1751.

Både i 1763 og i 1770 står barna oppført i denne rekke følge, og en må ha lov til å tro at Ole er eldst. Han kom forresten til å overta gården etter faren. Det kan også tas som bevis for at han var eldste sønn i huset. Men utenkelig rart er det at Ole som eldste sønn ikke er oppkalt etter farfaren Jon. Mye tyder på at han har fått navn etter morfaren, Ane Olsdtr.s far. Sønn nr. to har altså fått navn etter farfaren. Det skulle tyde på at Ane Olsdtr.s far var en mann av større makt og anseelse enn Jon, Olle Jonsens far. Jon må nok nøye seg å være nr. to. Dersom den folkelige tradisjonen om en forvist dansk offiser er sann, spørst det om ikke Ole, Anes far, er mannen. Kanskje han het Ole Olsen? eller Hansen? Det er nå bare mi tru det. Det kan godt være Jon Olsen? som er den danske mannen, men det smaker liksom ikke ordentlig dansk - navnet Jon. Dette er følelse og ikke viten.

Hvor det ble av Oles bror, Jon, har jeg ikke kjennskap til. Dessverre finns det ikke noe offentlig skifte etter Ole Jonsen, død 1793, som kan fortelle hvem arvingene var. Men det ville ha vært av interesse om noen kunne skaffe opplysning om Jons skjebne, om han eller noen av hans mulige etterkommere hadde lagt seg til navnet Hvidtfeldt. Har han dødd ung må det ha skjedd i året like etter 1770.

Oles søster, Ane Giertrue, er sannsynligvis den jenta som ca. 1773 ble gift med Edias Ediassen, Skogen. De hadde fire sønner, men ingen av dem har navnet Ole eller Jon. Hvidtfeldt er heller ikke brukt som døpenavn i denne familien.

Ole Olsen Hvidtfeldt hadde i alt 11 barn, men ingen av sønnene het Jon, og som familienavn nyttet de alle Olsen, men flere av deres barn og barnebarn har Hvidtfeldt som døpenavn, f. eks. Ole Hvidtfeldt Olsen f. 1811 og Hvidtfeldt Olsen f. 1824, begge fra Grasmyr.

Det vi hittil med sikkerhet vet, er at Ole Olsen er den eneste, både den første og den siste, som bruker Hvidtfeldt som familienavn. Hvorledes det kan ha seg, er til nå et uløst problem. Det vi vet, er at Ole Jonsen og kona, Ane Olsdtr. er innflyttet til Finnjord. Hvor de kom fra, sier futeregnskapet ikke noe om. Da Ole er født ca. 1709 og Ane 1714, må det være en av fedrene til dem som er kommet nord i tiden omkring 1710 Etter tradisjonen skal vedkommende ha slått seg ned i Tranøy et sted. Mannen har hatt Jon eller Ole til fornavn. Det er sikkert nok. Etter alle solemerker å dømme har mannen hett Jon Olsen? Far til Ane, Ole, het kanskje Ole Olsen? eller Hansen? Futeregnskapet for Senjen vil muligens vise om en Jon Olsen eller Ole Olsen(Hansen) har bygslet jord der nord i tiden omkring 1710. Men det er vel neppe noen i Lenvik; som med sikkerhet vet navnet på stedet der denne Jon eller Ole slo seg ned? Dersom mannen hadde vært dansk offiser i tiden omkring 1700, må han finnes i de danske offisersrullene. Det synes å være en liten mulighet å greie denne floken med Ole Olsen Hvidtfeldt forfedre. Fikk en lest den, ville det vise seg med hvilken rett eller urett mannen brukte Hvidtfeldt som familienavn.

Kilde: Senjens Blad 11. og 14. desember 1962.

OCR – Lenvik Museum 2008.